

Araştırma Makalesi/Research Article

Çanakkale İli Mera Hayvancılığının Yapısı: Çan Örneği

Fırat Alatürk¹ Ahmet Gökkuş^{1*} Semih Can¹ Baboo Ali¹

¹ÇOMÜ Ziraat Fakültesi, Tarla Bitkileri Bölümü. 17100/Çanakkale
*Sorumlu yazar: agokkus@yahoo.com

Geliş Tarihi: 12.07.2018

Kabul Tarihi: 06.12.2018

Öz

Araştırma, Çanakkale ilinin Çan ilçesi merkez ve köylerinde uygulanmakta olan mera hayvancılığının yapısını ortaya koymak amacıyla yürütülmüştür. Bu amaca ulaşmak için, mera hayvancılığının yaygın olduğu dağ, ova ve geçiş bölgelerinde yer alan 18 köyde rasgele seçilen 50 çiftçi ile anket çalışması yapılmıştır. Denekler her bölgeden eşit sayıda alınmıştır. Bu şekilde tespit edilen büyük ve küçükbaş işletmelerinde, işletmelerin aile yapıları, hayvan sayıları, kayıt sistemi, tarım arazilerini kullanım durumları, mera durumları, mera hayvancılığı gibi özellikler saptanmıştır. Araştırma sonucuna göre, işletmelerin büyük kısmının orta düzeyde hayvan sayısına sahip aile işletmesi olduğu görülmüştür. Bu işletmelerin hemen hemen hepsi devlet tarafından sağlanan kredilerden yararlanmak amacıyla hayvanlarını kayıt sistemine dâhil etmişlerdir. Bitkisel ve hayvansal üretimi birlikte yapan işletmeler girdilerini düşürmek amacıyla mısır, yulaf, arpa ve yonca gibi bitkisel ürünler yetiştirmektedir. Çan ilçesi meralarının büyükbaş hayvan işletmelerinden ziyade, küçükbaş hayvan işletmeleri tarafından yıl boyu yoğun şekilde kullanıldığı belirlenmiştir. Dolayısıyla meraların yönetim ilkelerine uygun kullanılabilmesi için, otlatma mevsimi dışındaki zamanlarda küçükbaşların yem ve gezinme ihtiyacını karşılamak amacıyla ek yem üretimi planlanmalı ve hayvanlar için gezinti alanları ayrılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Çanakkale, Çan, Mera, Hayvan sayısı, Tarım işletmesi.

The Structure of Rangeland Livestock of Çanakkale Province: An Example of Çan District Abstract

The research was carried out in order to reveal the structure of rangeland livestock being applied in center and villages of Çan District of Çanakkale province. In order to reach this aim, a questionnaire study has been conducted with 50 randomly selected farmers of 18 villages from mountainous, plain and transition regions where rangeland livestock is found common. Samples were taken in equal number from each region. In this way; the family structures, number of animals, registration system, utilization conditions of agricultural lands, conditions of meadow, and animal husbandry in meadow like characteristics have been determined into cattle as well as sheep and goats enterprises. According to the result of research, it has been seen that the majority of the enterprises were found on family management with moderate number of animals. Almost all of these enterprises have included their animals in registration system in order to benefit from the loans provided by the government. The enterprises who made plant and animal production together grown corn, oats, barley and alfalfa like crop products in order to reduce their inputs. The meadow is consumed extensively by sheep and goats all over in the year as compared to cattle. Therefore, reserved excursion areas for animals and additional fodder production should be planned to meet the feed requirements of sheep and goats during the times beside the grazing season in order to use the meadows in accordance with their management principles.

Keywords: Meadows, Number of animals, Agricultural administration, Çan, Çanakkale

Giriş

Çan ilçesi Çanakkale'ye 70 km uzaklıkta olup 40.0275 doğu 27.0475 kuzey enlem ve boylamında yer almaktadır. İlçenin rakımı 82 metredir. İşlenen tarım alanı bakımından Çanakkale'deki ilçeler içerisinde 6. sırada yer almaktadır. İlçe merkeziyle birlikte 65 yerleşim biriminde 1579 bitkisel üretim ve 3857 hayvancılık yapan aile yaşamaktadır. İlçede hayvancılık potansiyeli diğer tarım kollarına nazaran oldukça büyüktür. Çan'da toplam işlenen tarım alanı 17.530 hektardır. Yem bitkileri ekimi 1089 ha alanda gerçekleştirilirken, 599 ha da çayır-mera alanı bulunmaktadır (Anonim, 2012).

Verimli bir hayvancılık yapabilmek için en önemli husus, yeterli kaliteli kaba yemin temin edilmesidir. Bu kaba yem kaynağının en önemli kısmını çayır-mera ve yem bitkileri oluşturmaktadır. Bazı yem bitkilerinin yıllık üretim miktarları göz önüne alındığında, Çan ilçeler bazında 4. sırada yer

almaktadır (Anonim, 2012). İlçede 31.758 ton mısır (silaj), 24.959 ton buğday, 7.425 ton yonca (yeşil ot), 6.715 ton fiğ (yeşil ot) ve 164 ton çeltik üretilmektedir. Ayrıca ilçede 26.714 baş sığır, 20.209 baş koyun, 14.856 baş keçi ve 51.176 adet kümes hayvanı barındırmaktadır (TUİK, 2012). Sığır varlığı yönünden ilçeler içerisinde üçüncü sırada yer almaktadır. Hayvan varlığı ile üretilen nitelikli yem miktarları göz önüne alındığında, hayvanların yıllık ot ihtiyaçlarının yeterince karşılanmadığı gözükmektedir.

Dünya nüfusunun hızla artmasına paralel olarak bitkisel ve hayvansal üretim de artmalıdır. Bitkisel üretimi arttırmak için ya ekilen alan genişletilmeli ya da verim artırılmalıdır. Ülkemizde yeni alanların tarıma açılması 1950'li yıllarda başlamış ve bütün kullanılabilecek alanlarda üretim gerçekleştirilmiştir. Bugün ekilen alanlarda azalma söz konusudur. Terk edilen tarım alanlarında (genelde kuru tarım yapılan yerler) yem bitkileri ekilerek, nitelikli kaba yem açığı azaltılmalıdır. Bunun yanında meraların doğru kullanımı sağlanarak, üretimlerini korumaları, hatta yükseltmeleri temin edilmelidir. Bunun ilk adımı da mevcut meralarının durumu ve hâlihazırdaki kullanım biçimlerinin ortaya konmasıdır.

Bu yüzden bu araştırma ile Çanakkale ilinde önemli tarım potansiyeline sahip ve mera hayvancılığının sürdürüldüğü Çan ilçesinde hayvancılık yapan işletmelerin, meraların ve mera hayvancılığının durumu ele alınmıştır.

Materyal ve Metot

Araştırma materyalini Çanakkale ilinin Çan ilçesine bağlı toplam 18 adet köyde (Bardakçılar, Bozguç, Büyüktepe, Çekiçler, Doğancılar, Duman, Hacılar, Karadağ, Kızılelma, Kocayayla, Küçükülü, Küçüktepe, Maltepe, Paşaköy, Şerbetli, Üveyzdere, Yaykın, Dondurma) yaşayan rastgele seçilmiş 50 hayvancılık işletmesi oluşturmuştur. Bu işletme sahipleri ile anket çalışması yapılmıştır. Toplam 24 sorudan oluşan anket aşağıda verilmiştir.

1. Adı soyadı
2. Cinsiyet
 - a) Erkek, b) Kadın
3. Medeni durum
 - a) Evli, b) Bekâr, c) Dul
4. Çocuk sayısı
5. Yaş
6. Eğitim Durumu
 - a) İlkokul, b) Ortaokul, c) Lise, d) Lisans
7. Kaç yıldır bu işi yapıyorsunuz?
8. Kaç farklı yerde çalıştınız?
9. Hangi hayvanı yetiştiriyorsunuz?
 - a) İnek, b) Koyun, c) Keçi
10. Baba mesleği mi?
 - a) Evet, b) Hayır
11. Ek iş var mı?
 - a) Evet, b) Hayır
12. Neden bu iş?
 - a) Merak, b) Ek gelir, c) Hayat şartları, d) Meslek durumu
13. Hayvanlar kayıtlı mı?
 - a) Evet, b) Hayır
14. Hayvan sayısı?
15. Hangi yemleri yetiştiriyorsunuz?
 - a) Arpa, b) Buğday, c) Fiğ, d) Yulaf, e) Yonca, f) Mısır
16. Bilinçli mi yapıyorsunuz?
 - a) Evet, b) Hayır
17. Devletten destek alıyor musunuz?
 - a) Evet, b) Hayır
18. Köyde hayvancılık durumu yüzde kaç?
19. Hastalık durumlarında merada ne yapıyorsunuz?
 - a) Kendim müdahale ederim,
 - b) Veteriner çağırırım
20. Meralarda zararlı otlar var mı?
 - a) Var, b) Yok
21. Köpeğinizi hangi amaçla taşıyorsunuz?
 - a) Koruma, b) Sürü kontrolü, c) Zevk için
22. Hayvanlarınıza neden çan (zil) takıyorsunuz?
 - a) Konum bilgisi, b) Sürü birliği
23. Hayvancılık hakkında düşünceleriniz neler?
 - a) Destek az, b) Yem pahalı, c) Eğitim yetersiz,
 - d) Yanlış hayvancılık politikası,
 - e) Üretilen ürün fiyatları düşük, f) Kazanç iyi,
 - g) Kazanç kötü, h) Irklar iyi
24. Meralarda hangi bitkiler mevcut?
25. Çoban otlatmayı nasıl yapıyor?
 - a) Yarı açık sistem, b) Hava şartları uygunsa her gün, c) Aylara göre

Bulgular ve Tartışma

Yapılan anket çalışmasında üreticilere yöneltilen sorular aşağıda farklı başlıklar altında değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmede kişi ile ilgili genel bilgiler, mesleki durum, mera yönetiminde uygulanan teknikler, kişisel görüşlerini belirten sorular beş başlık altında sunulmuş ve tartışılmıştır.

Kişisel Bilgiler

Yapılan anket çalışmaları sonucunda hayvancılık yapan işletmelerin büyük çoğunluğunu (%96) erkek işletmeciler oluşturmaktadır. Kadın çiftçilerimizde ise bu oran %4 seviyesindedir. Hayvancılık yapan çiftçilerin %90'lık kısmı evli, %6'sı bekârdır. Hayvancılığa yeni başlamış kişilerin büyük bir çoğunluğu evlenmemiştir (Çizelge 1). Ayrıca evli ve dul çiftçilerin çocuk sayıları ortalama 2,465'tir.

Çizelge 1. Anket çalışması yapılan deneklerin cinsiyet dağılımı ile medeni, eğitim ve yaş durumları.

Özellik	
Cinsiyet dağılımı	Erkek: %96, Kadın: %4
Medeni durum	Evli: %90, Bekâr: %6, Dul: %4
Eğitim durumu	İlköğretim: %58, Ortaöğretim: %42, Lise ve üzeri: %0
Yaş aralığı	20-30 arası: %10, 31-40 arası: %32, 41-50 arası: %30, 51 ve üzeri: %28

Öğrenim seviyesinin önemli bir rol teşkil ettiği tarımda çiftçilerin öğrenim durumları gelişmiş ülkelere nazaran düşüktür. Çiftçilerin %58'lik kısmı ilköğretim seviyesinde öğrenim görmüştür. Buna rağmen ortaöğretim seviyesinde öğrenim gören çiftçilerin varlığı da %48'lik bir oran ile epey yüksektir. Gençler (20–30 yaş arası) içerisinde hayvancılıkla uğraşanların sayısı (%10) oldukça azdır. Hayvancılık işletme sahiplerinin %58'lik kısmını 41 yaş ve üzeri çiftçiler oluşturmaktadır (Çizelge 1). Bu sonuçlar, eğitime bağlı olarak gençlerin hayvancılıktan uzaklaşarak başka iş alanlarına yöneldiklerini ya da göç ederek baba mesleklerini bıraktıklarını göstermektedir.

Meslek Durumu

Çan'da hayvancılık konusunda tecrübeli çiftçilerimizin varlığı oldukça yüksektir. Hayvancılık işletmelerinde çalışanların %48'i meslek hayatında 20. yılını doldurmamış çiftçilerden oluşmakla birlikte, %52'si 20 yıldan fazla zamandır hayvancılık yapmaktadır (Çizelge 2). Hayvancılığa yeni başlayan (1–5 yıl) işletmecilerin oranı %10'dur. Ayrıca çiftçilerin %82'lik kısmı daha önce başka bir işte daha çalışmışlardır. Kalan %18'lik kısım ise babadan beri hayvancılıkla uğraşmaktadır. Hayvancılık işletmelerinin %58'lik kısmı sadece sığır yetiştirmektedir. Bunu %24 ile koyun ve %10 ile de keçi yetiştiriciliği takip etmektedir (Çizelge 2). Daha çok süt üretimi yapan çiftçiler bölgeye en uygun ırkları (siyah-beyaz alaca gibi) tercih etmektedir. Dağlık kesimlerdeki çiftçiler birden fazla hayvan cinsi yetiştirmektedir. Bu oran yetiştiricilerin %8'ini oluşturmaktadır. Koyun yetiştiriciliği yapan çiftçiler düzeni bozmayacak şekilde keçi, sığır yetiştiren çiftçilerin koyun da baktığı gözlenmiştir. Yetiştiriciler hayvanların birbirlerine göre oranlarının doğru kurulduğu takdirde hiçbir sıkıntı yaşanmadığını dile getirmişlerdir.

Çizelge 2. Hayvancılıkla uğraşma sürelerine göre yetiştiricilerin dağılımı, yetiştirilen hayvan cinsleri, baba mesleği ile uğraşanlar, mesleği seçme gerekçesi ve ek iş durumu.

Özellik	
Hayvancılıkla uğraşma süreleri	1-20 yıl: %48, 21-40 yıl: %26, 41 yıl ve üzeri: %26
Yetiştirilen hayvan cinsleri	Sığır: %58, Koyun: %24, Keçi: %10, Karışık: %8
Baba mesleği ile uğraşanlar	Baba mesleğini yapanlar: %86, Yapmayanlar: %14
Mesleği seçme gerekçesi	Çiftçi olduğundan: %43, Ek gelir: %23, Hayat şartları: %21, Merak: %13
Ek iş durumu	Ek işi olanlar: %34, Olmayanlar: %66

Hayvancılık yapan çiftçilerin %86'lık kısmı baba mesleğini yaptıkları halde, %14'lük kısım kendi tercihleri sonucunda hayvancılığa atılmışlardır (Çizelge 2).

Çan'da hayvancılık işletmelerinin %43'ü meslekleri çiftçilik olduğu için hayvancılığı seçmişlerdir. Yüzde 23'ü hayvancılığı ek gelir amaçlı yaparken, %13'lük kısmı maddi durumunun iyi olmasına rağmen merak ettiği, tarım ve hayvancılıktan hoşlandığı, kendilerine manevi bir huzur verdiğini belirtmişlerdir. Kalan %21'lik kesimin mesleği hayat şartları gereği yaptıkları anlaşılmaktadır. Şehirlere göç eden çiftçiler şehir hayatında geçinemeyip tekrar köylerine döndüğünde yapılacak işlerin kısıtlı olması sebebiyle hayvancılık yapmayı seçmişlerdir (Çizelge 2).

Çiftçilerin %34'lük kısmı yeterli miktarda kazanamadığı için hayvancılığın yanında ek bir işte daha çalışmaktadırlar. Bunlar genellikle tarımın diğer kollarında, köyde bakkal işleterek ya da diğer özel sektörlerde çalışmaktadırlar. Geriye kalan %66'luk kısım ise gerek yaşlarının ilerlemiş olması gerekse maddi durumlarının iyi olması sebebi ile başka bir işte çalışmamaktadır (Çizelge 2).

Kayıt, Destek ve Yetiştiricilik Durumu

Anket sonuçlarına göre çiftçilerin hepsi devletin verdiği desteklerden yararlanmak için Çiftçi Kayıt Sistemine kayıt olmuşlardır. Ayrıca bütün çiftçiler süt, doğum, yetiştiricilik gibi desteklerin en az birinden yararlanmaktadır. Yetiştiricilerin %90'ı hayvancılığı bilinçli yaptıklarını ifade etmişlerdir (Çizelge 3). Riskli olmayan yeni bilgileri kendi işletmelerinde uygulamayıp, yeni ırkları ve yemleri takip ederek süt ve et verimini arttırmak için farklı yollar denemektedirler. Geriye kalan %10'luk kesimi ise yaşları ortalamasının üstünde olan eğitim seviyesi düşük çiftçiler oluşturmaktadır. Yeniliklere kapalı olan bu insanlar kendi bildikleri ve babadan gördükleri yöntemlerle hayvancılık yapmaktadırlar.

Çizelge 3. Hayvancılıkla uğraşan kesimin bilinçli hayvancılık düzeyi ve yetiştirdikleri yem bitkileri

Özellik	
Bilinçli hayvancılık düzeyi	Bilinçli hayvancılık yapan: %90, Yapmayan: %10
Yetiştirilen yem bitkileri	Silaj Mısır: %22, Yulaf: %20, Arpa: %20, Fiğ: %12, Buğday: %10, Yonca: %4, Ekmeyen: %12

Hayvancılıkta kendi yemini yetiştirmek oldukça önemlidir. Kâr oranını arttırmak için yapılan çalışmalarda kendi yemini yetiştiren işletmeler çok daha fazla kâr sağlamışlardır. Çan'daki hayvan işletmelerinin %88'lik bölümü kendi yemini üretmektedir. Geriye kalan %12'lik kısım ise ekilebilir arazileri olmayışından ya da küçük çaplı işletme olduklarından yem bitkisi üretmemektedir. Yem bitkileri içerisinde en büyük payı silajlık mısır almaktadır. Çayır ve meralardan sonra en ucuz ve besleyici yem kaynağı olan mısır %22'lik bir ekim alanına sahiptir. Koyun beslenmesinde önemli olan arpa ve sığır yetiştiriciliğinde samanı diğerlerine göre daha yararlı olan yulaf işletme sahiplerinin %20'si tarafından üretilmektedir. Yem bitkileri arasında en besleyici özelliğe sahip yonca, ilçede ekim alanı olarak (%4) fazla yer bulamamıştır.

Mera Durumu ve Yönetimi

Meraların devamı ve verimdeki artış için doğru zamanda otlatmanın önemi çok büyüktür. Yapılan çalışmalar sonucunda, Çan'da çiftçilerin %4'lük kısmı meraları kullanmayarak yarı açık sistem ile hayvan yetiştirdikleri görülmüştür. Meraları en iyi kullanan hayvan olarak nitelendirilen koyun ve keçi yetiştiricilerinin tamamı hava şartları uygunsa, her gün meraya çıkarılmaktadır. Bu durum toplam anket yapılan kişilerin %40'ını kapsamaktadır. Büyük çoğunluğunu sığır yetiştiricilerinin oluşturduğu işletmelerde, çiftçilerin %56'sı aylara göre otlatma zamanı seçtiklerini belirtmişlerdir. Verilen cevaplar dağlık, geçiş ve ova bölgelerine ve hava şartlarına göre değişiklik göstermektedir. En erken otlatmaya başlama tarihi nisan ayının 15'i iken, en geç otlatmayı bitirme tarihi ise kasım ayının ilk haftası olarak ifade edilmiştir.

Çizelge 4. Meralarda otlatma süresi ve zararlı ot durumu

Özellik	
Otlama süresi	Belirli süre: %56, Sürekli: %40, Yarı açık: %4
Zararlı ot durumu	Zararlı ot yok: %72, Var: %28

Hayvan sağlığını tehdit eden ve hatta ölümüne sebep olabilecek zararlı otların ilçe meralarında çok bulunmadığı belirlenmiştir. Ancak genellikle dağlık kısımlarda bulunan bazı zararlı otların birçok hayvanın ölümüne sebep olduğu ifade edilmiştir. Çiftçiler tarafından “moruk otu” ve “ağıl otu” olarak

isimlendirilen bitkilerin az miktarının hayvana iyi geldiği, lakin fazla yediği takdirde ölümlerin olduğunu belirtmiştir (Çizelge 4).

Sürü Yönetimi

Hayvancılık işletmelerine sürü yönetiminde hayvanlara çan (zil) takılmaktadır. Çan takılmadaki gerekçeler içerisinde sürü birliği %48'i oluşturmaktadır. Yüzde 10 kesim hayvanların konumunu bilmek adına çan takılmaktadır. Çanın hayvanları bir arada tuttuğunu belirten çiftçiler genellikle çanı sürünün reisi diye tabir ettikleri hayvana takılmaktadırlar. Ayrıca bazı durumlarda hayvanların yavrularını doğururken gözden uzak kimsenin bulamayacağı yerlerde doğum yaptıklarından konumlarının belli olması için zil taktıklarını belirtmişlerdir (Çizelge 5).

Çizelge 5. Sürü yönetiminde çan ve köpek kullanımı ile hastalıklara müdahale

Özellik	
Çan takılması	Sürü birliği: %48, Konum bilgisi: %10, Sürü birliği ve konum bilgisi: %42
Köpek kullanma amacı	Sürü kontrolü: %54, Koruma: %8, Zevk: %8, Muhtelif: %30
Hastalıklara müdahale	Veteriner: %66, Kendisi: %6, Her ikisi: %28

Hayvancılıkta çoban köpeğinin önemi ayrı bir yer teşkil etmektedir. Bu bakımdan çoban köpekleri ikiye ayrılmaktadır. Bunlardan biri dışarıdan gelebilecek tehlikeleri gözetmen ve koruyan köpeklerdir. Bu köpekler çobandan bağımsız olup sadece tehlikeye odaklanmıştır ve görevi korumadır. Diğer ise çoban ile işbirliği içinde olan, sürüyü yöneten köpeklerdir. Bunların asıl görevi sürü birliği ve kontrolüdür. Çan'da çiftçilerin %54'ü sürü birliği ve kontrolü için köpek bakmaktadır. Meralarda tehdit oluşturacak yabancı hayvanlar pek bulunmadığı için sadece %8'lik kısmı koruma amaçlı köpek yetiştirmektedir. Koruma amaçlı köpek yetiştiren çiftçiler genelde dağlık bölgelerde hayvancılık yapanlardır. Bunların yanı sıra herhangi bir amacı olmayıp sadece zevk için köpek yetiştiren çiftçilerin oranı %8'dir. Yüzde 30'luk bir kısım da hem koruma hem de sürü kontrolü için köpek yetiştirdiklerini belirtmişlerdir (Çizelge 5).

Yetiştiricilerin %6'lık kısmı merada hayvanların rahatsızlandığı durumlarda kendileri müdahale ettiklerini, %66'sı ise veteriner ile bağlantı kurduğunu söylemiştir. Bunların yanı sıra %28'lik bir kısım ilk önce kendisinin müdahale ettiğini, bilmediği veya yapamadığı bir durum varsa veteriner ile bağlantı kurduğunu belirtmiştir (Çizelge 5).

Hayvancılık Hakkında Kişisel Görüşler

Çiftçilere hayvancılık hakkında kişisel görüşleri sorulduğunda, büyük çoğunluğu desteklerin yetersiz ve yem fiyatlarının çok yüksek olduğunu belirtmiştir. Hayvancılıktan eskisi gibi kâr edemediklerini belirten işletmeler devletin bu duruma müdahale etmesi gerektiği konusunda hem fikir olmuştur. Ayrıca hayvansal ürünlerin fiyatlarının düşük olduğunu, yani kesim ve süt fiyatlarının giderleri karşılamadığı ve hayvancılık politikasının yanlış olduğunu belirtmişlerdir. Bazı çiftçiler ise işletmeler kazanamadıktan sonra devletin de kazanamayacağını, bu durumda ülke gelişmesinin de zor olacağını belirtmişlerdir. Büyük hayvancılık işletmeleri çobanların eğitim düzeylerinin yetersiz olduğunu ve devletin eğitim merkezleri kurması gerektiğine inanmaktadır. Bazı işletmeler de hayvancılığın planlı ve doğru yapıldığı takdirde kazancın iyi olacağını, ülkemize dışarıdan getirilen hayvan ırklarının et ve süt verimlerinin daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Hayvan işletmelerinin ortak görüşü dışarıdan getirilen hayvanlarının et fiyatlarını düşürdüğü için ülkeye girmemesi gerektiği konusunda hem fikir olmuşlardır.

Sonuç

Çan İlçesine bağlı köylerde mera kullanımı ve yönetimi konusunda yapılan anket çalışması sonuçlarına göre, tarımla uğraşan kesimin büyük kısmını (%96) erkekler oluştururken, %90'ı evli ve ortalama 2,5 çocuğa sahiptirler. Üreticilerin çoğunu (%58) ilköğretim mezunları meydana getirmektedir. Bu kişiler yaptıkları işi baba mesleği olarak görmekle kalmayıp, teknolojik gelişmeleri de yakından takip etmektedirler. Bunun yanında her üç üreticiden biri ek iş yapmakta olup, tamamı devletin desteklerinden yararlanmak için Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlıdır. Meraların otlatma zamanları yetiştirilen hayvanın cinsine bağlı olarak değişmektedir. Sığır yetiştiren çiftçiler otlatma zamanlarına uygun hareket ederken, küçükbaşlar yıl boyu merada otlatılmaktadır. Bu durum meralarda aşırı ve zamansız otlatmadan kaynaklanan bozulmaları ortaya çıkarmıştır. Üreticiler mera

dışında hayvanlarına yem temin etmek için mısır, arpa ve yulaf gibi yem bitkilerini yetiştirmektedir. Büyük tarım arazilerine sahip olan ve mesleğe sonradan atılan ve asıl meslekleri ticaret olan işletme sahipleri kendi yemlerini yetiştirmenin yanı sıra, bunun ticaretini de yapmaktadırlar. Genel olarak meralarda zararlı ot olmamasına rağmen, dağlık bölgelerde yetişen bazı otlar otlandığında hayvan ölümlerine yol açabilen zararlar meydana gelmektedir. Hayvanlarda hastalık veya zehirlenme durumlarında genellikle veterinerden yardım alınmaktadır. Sürüden ayrılan hayvanları belirlemek ve sürü birliğini sağlamak için otlayan hayvanlara çan takılmaktadır. Bunun yanında merada otlatma sırasında yetiştiricilerin %98'i koruma ve sürü kontrolü amaçlı köpek bulundurmaktadır.

Sonuç olarak, meraların yönetim ilkelerine uygun kullanılabilmesi için, otlatma mevsimi dışındaki zamanlarda özellikle küçükbaşların yem ve gezinme ihtiyacını karşılamak amacıyla ek yem üretimi planlanmalı ve hayvanlar için gezinti alanları teşkil edilmelidir.

Kaynaklar

Anonim, 2012. Çanakkale Gıda-Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü raporları.
TÜİK, 2012. Türkiye Yılığ. T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu Yayınları, Ankara.